12/05/2022

Οι Ψηφιακές Συλλογές Κινητών Μνημείων του Εθνικού Αρχείου Μνημείων στο SearchCulture.gr

/ Παιδεία και Πολιτισμός

Ένα ακόμη σημαντικό βήμα για την ανάδειξη της πολιτιστικής μας κληρονομιάς στην Ελλάδα και διεθνώς έγινε με την ένταξη των Ψηφιακών Συλλογών Κινητών Μνημείων του Εθνικού Αρχείου Μνημείων στο περιεχόμενο που συσσωρεύεται στον εθνικό συσσωρευτή πολιτιστικών δεδομένων SearchCulture.gr. Ένας σημαντικός όγκος τεκμηρίων διατίθεται πλέον στο SearchCulture.gr από τη Διεύθυνση Διαχείρισης Εθνικού Αρχείου Μνημείων (ΔΔΕΑΜ) του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού. Οι Ψηφιακές Συλλογές Κινητών Μνημείων περιλαμβάνουν τα κινητά μνημεία που προστατεύονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3028/2002 και αριθμούν, προς το παρόν, τα 67.825 τεκμήρια, ενώ θα εμπλουτίζονται διαρκώς με νέο περιεχόμενο.

Οι Ψηφιακές Συλλογές Κινητών Μνημείων περιλαμβάνουν αντικείμενα προερχόμενα κυρίως από τις συλλογές των Περιφερειακών και Ειδικών Περιφερειακών Υπηρεσιών (εφορείες αρχαιοτήτων) και των Μουσείων, όπως το **Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης, το Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο, το Νομισματικό Μουσείο και το Μουσείο Νεότερου Ελληνικού Πολιτισμού, του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού**

(ΥΠΠΟΑ). Αποτελεί μια από τις τρεις ενότητες που απαρτίζουν το Εθνικό Αρχείο Μνημείων, μαζί με το Αρχαιολογικό Κτηματολόγιο και το Ιστορικό Αρχείο της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας.

Τα κινητά μνημεία που έχουν ενταχθεί στις Ψηφιακές Συλλογές του Εθνικού Αρχείου Μνημείων έχουν επιλεγεί από το επιστημονικό προσωπικό του ΥΠΠΟΑ με κριτήριο την αρχαιολογική, ιστορική και πολιτιστική αξία των μνημείων και κατ' επέκταση το δυνητικό ενδιαφέρον που αυτά παρουσιάζουν για την παγκόσμια επιστημονική κοινότητα και το ευρύ κοινό, καθώς και τις ειδικές ανάγκες διάσωσης, ασφάλειας και συντήρησης.

Τα αντικείμενα που περιλαμβάνονται στις ψηφιακές συλλογές αφορούν, ως επί το πλείστον, ευρήματα ανασκαφών και αρχαιολογικών ερευνών, τις οποίες διενήργησε και συνεχίζει να διενεργεί η Αρχαιολογική Υπηρεσία από τον 19ο αιώνα μέχρι τις μέρες μας. Μια δεύτερη ομάδα αντικειμένων αποτελούν οι φορητές εικόνες, τα λειτουργικά σκεύη και τα παλαίτυπα. Μια τρίτη, μικρότερη ομάδα αντικειμένων αποτελούν μαρτυρίες, κυρίως, του νεότερου ελληνικού πολιτισμού και προέρχονται από διαφορετικές συλλογές όπως του Μουσείου Νεότερου Ελληνικού Πολιτισμού. Στο σύνολό τους τα μνημεία που έχουν καταχωρισθεί στο Εθνικό Αρχείο Μνημείων αντικατοπτρίζουν τον πλούτο, την ποικιλία, το ειδολογικό και χρονολογικό εύρος του πολιτιστικού αποθέματος σε όλη την Ελλάδα.

Το περιεχόμενο

Η συνεργασία του ΕΚΤ με τη ΔΔΕΑΜ επαυξάνει σημαντικά το αρχαιολογικό περιεχόμενο στον εθνικό συσσωρευτή πολιτιστικού περιεχομένου SearchCulture.gr. Σημασιολογικά εμπλουτισμένο, το περιεχόμενο των Ψηφιακών Συλλογών Κινητών Μνημείων, συνδέεται με άλλο περιεχόμενο στο SearchCulture.gr ενδυναμώνοντας τη διεπιστημονική έρευνα. Η συσσώρευση ενός κρίσιμου όγκου αρχαιολογικών δεδομένων διευρύνει τη δυναμική για τη διαμόρφωση σύνθετων, νέων επιστημονικών ερωτημάτων και ενισχύει τον χώρο των Ψηφιακών Ανθρωπιστικών Επιστημών με μεγάλα δεδομένα (big data).

Παράλληλα, πολίτες και εκπαιδευτικοί εύκολα μπορούν να εξερευνήσουν το πολύτιμο αυτό περιεχόμενο, χρησιμοποιώντας τα έξυπνα φίλτρα και τους διαφορετικούς τρόπους πλοήγησης στο SearchCulture.gr, για να εντοπίσουν περιεχόμενο για μελέτη, έμπνευση, δημιουργική επανάχρηση, διδασκαλία και δια βίου μάθηση.

Χρησιμοποιώντας, για παράδειγμα, τη νέα λειτουργικότητα αναζήτησης με Πρόσωπα, μπορεί κανείς να προσεγγίσει το έργο Ελλήνων λογίων των περασμένων

αιώνων, όπως είναι ο **Βαρθολομαίος Κουτλουμουσιανός (1772-1851), ο Εμμανουήλ Γλυτζούνης και ο Δαμασκηνός Στουδίτης (λόγιοι 16ου αιώνα), αλλά και προσωπικοτήτων της νεότερης ιστορίας και τέχνης, όπως είναι ο Πολύκλειτος Ρέγκος, ο γνωστός σε όλους λαϊκός ζωγράφος Θεόφιλος και ο καραγκιοζοπαίκτης Βασίλαρος**. Εκτός από τα Πρόσωπα, αξίζει η περιήγηση σε τύπους τεκμηρίων, επιλέγοντας επιμέρους κατηγορίες, για παράδειγμα έργα ζωγραφικής ή γλυπτά ή και μικρότερες ομάδες αντικειμένων, όπως μάσκες και προσωπεία. Στη σελίδα της συλλογής φορέα μπορείτε να βρείτε και να πλοηγηθείτε σε όλες τις εφορίες αρχαιοτήτων στις οποίες ανήκει το περιεχόμενο.

Ένας πλούτος τεκμηρίων της ανθρώπινης παρουσίας στον ελλαδικό χώρο προσφέρεται για εμβύθιση μέσα από τις Ψηφιακές Συλλογές της ΔΔΕΑΜ, πλούτος ο οποίος αποτυπώνει κάθε πτυχή του πολιτισμού μας: πολυάριθμα έργα θρησκευτικής τέχνης, όπως φορητές εικόνες, έργα που τεκμηριώνουν τη δημοσιονομία και την καθημερινή ζωή όπως νομίσματα και επιγραφές, αλλά και όπλα- από νεολιθικά ρόπαλα, τους ταιριαστά λεγόμενους “κρανιοθραύστες”, μέχρι γιαταγάνια και καριοφίλια που χρησιμοποιήθηκαν το 1821.

Μέσα στις Ψηφιακές Συλλογές Κινητών Μνημείων μπορείτε να εξερευνήσετε κάθε πτυχή της ανθρώπινης δραστηριότητας εδώ και 5.000 χρόνια, αντικείμενα που δημιούργησαν οι άνθρωποι για να διευκολύνουν την καθημερινότητά τους, όπως εργαλεία και εξοπλισμό, ανάμεσά τους αντικείμενα με άγνωστα για τον σύγχρονο άνθρωπο, ονόματα και χρήση, όπως “παλάσκα”, δηλαδή φυσιγγιοθήκη, “σβίγα”, ένα εργαλείο υφαντικής, “ζάρφι”, μια λέξη που ίσως θυμόμαστε από την προσφυγική λογοτεχνία και είναι η μεταλλική, συχνά συρμάτινη, θήκη που περιβάλλει το τούρκικο φλιτζάνι καφέ. Υπάρχουν τεκμήρια που μπορεί να φαίνονται αξιοπερίεργα στον σύγχρονο θεατή, όπως μια ζακέτα φτιαγμένη από ανθρώπινα μαλλιά, η οποία θα μπορούσε να βρίσκεται σε ένα cabinet de curiosités.

Ένα άλλο ιδιαίτερα γοητευτικό κομμάτι των Ψηφιακών Συλλογών είναι τα εργόχειρα , οι ενδυμασίες, ανάμεσά τους και απειράριθμα ιερατικά άμφια και λειτουργικά υφάσματα, τα κοσμήματα και όλα τα είδη αντικειμένων τα οποία γυναίκες και άνδρες έφτιαξαν με επιδεξιότητα, μεράκι και τέχνη κατά τη μακραίωνη ιστορία της Ελλάδας. Μέσα από σχεδόν 70.000 αντικείμενα μπορείτε να γνωρίσετε την ανθρώπινη ευρηματικότητα, τις λύσεις που δόθηκαν φτιαγμένες με τα διαθέσιμα ανά περιοχή υλικά και την καθημερινότητα στον ελλαδικό χώρο. Θα σας συναρπάσει η ποικιλία και το εύρος περιεχομένου των Ψηφιακών Συλλογών της ΔΔΕΑΜ.

Η συνεργασία

Η Πράξη Εμπλουτισμός των Ψηφιακών Συλλογών των Κινητών Μνημείων του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού και Ανάπτυξη Νέου Πληροφοριακού Συστήματος του Εθνικού Αρχείου Μνημείων εντάχθηκε αρχικά στο ΕΠ “Ψηφιακή Σύγκλιση” (Πρόσκληση 31.2) και εν συνεχεία στο ΕΠ “Ανταγωνιστικότητα-Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία” με φορέα υλοποίησης τη Διεύθυνση Διαχείρισης Εθνικού Αρχείου Μνημείων . Όπως δήλωσε στην εκδήλωση παρουσίασης του έργου η Υπουργός Πολιτισμού Λίνα Μενδώνη το αρχείο “ανταποκρίνεται στις ανάγκες και τις υποχρεώσεις της παροχής άμεσης και δωρεάν πρόσβασης στη δημόσια πληροφορία σύμφωνα με την εθνική και κοινοτική νομοθεσία (Οδηγία INSPIRE, ανοιχτά δεδομένα).”

Με την παραγωγική λειτουργία της διαδικτυακής Πύλης του Εθνικού Αρχείου Μνημείων, το ΕΚΤ με τη σειρά του, μπόρεσε να ολοκληρώσει την ένταξη των μεταδεδομένων και των αρχείων προεπισκόπησης των ψηφιακών συλλογών στον Ενιαίο Κατάλογο SearchCulture.gr, στο πλαίσιο των δεσμεύσεων της Πρόσκλησης Π31.2 του Ε.Π. “Ψηφιακή Σύγκλιση”. Αφού έγινε η συγκομιδή των μεταδεδομένων από τα 67.825 τεκμήρια που διατίθενται στην Πύλη (τίτλος, δημιουργός, περιγραφή, χρονολογία, τύπος, υλικό, φορέας προστασίας), οργανώθηκαν σε ξεχωριστές υποσυλλογές για κάθε φορέα προστασίας και δημιουργήθηκαν μικρές εικόνες προεπισκόπησης από τις εικόνες διαδικτυακής διάθεσης. Στη συνεχεία, οι εγγραφές εμπλουτίστηκαν με όρους από τα λεξιλόγια του ΕΚΤ (θεματικές ετικέτες, τύπους τεκμηρίων, ιστορικές περιόδους και πρόσωπα)- διαδικασία που στοχεύει στην εξασφάλιση της ενιαίας αναζήτησης και πλοήγησης στο σύνολο των συλλογών που εντάσσονται στο SearchCulture.gr – και, στη συνέχεια, εντάχθηκαν στη δημόσια πύλη https://www.searchculture.gr/.

Αποτέλεσμα και κοινός στόχος των δύο φορέων είναι η διάθεση περισσότερου έγκριτου πολιτιστικού περιεχομένου στον Ψηφιακό Δημόσιο Χώρο για απόλαυση, δημιουργία και μάθηση προς όφελος των πολιτών.

Σχετικά με το SearchCulture.gr

Το SearchCulture.gr είναι ο Εθνικός Συσσωρευτής Ψηφιακού Πολιτιστικού Περιεχομένου και ο διαπιστευμένος εθνικός συσσωρευτής για την ευρωπαϊκή ψηφιακή βιβλιοθήκη Europeana. Συλλέγει τα μεταδεδομένα και τις εικόνες προεπισκόπησης των ψηφιακών πολιτιστικών πόρων από τους ιστότοπους και τα αποθετήρια των φορέων που συμμετέχουν και τα δημοσιεύει εμπλουτισμένα στην

Πύλη Αναζήτησης. Η αναβάθμιση και επέκταση του συσσωρευτή SearchCulture.gr με νέες λειτουργικότητες, πραγματοποιείται από το ΕΚΤ στο πλαίσιο της πράξης “Εθνικό Πληροφοριακό Σύστημα Έρευνας και Τεχνολογίας: Υποδομή Συσσώρευσης, Τεκμηρίωσης και Διάθεσης Ψηφιακού Περιεχομένου με διασφάλιση διαλειτουργικότητας, μακροχρόνιας διατήρησης και ανοικτής πρόσβασης”. Η πράξη υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος “Μεταρρύθμιση του Δημόσιου Τομέα” (ΕΣΠΑ 2014-2020) και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση – Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και εθνικούς πόρους.

Πηγή: https://www.ekt.gr/el/news/27223